

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013	CONVOCATORIA: JULIO 2013
HISTÒRIA D'ESPANYA	HISTORIA DE ESPAÑA

BAREM DE L'EXAMEN

1. Descriviu el tipus de fonts utilitzades. (1 punt)
2. Identifiqueu les idees principals dels textos, situant-les en el seu context històric i en el nucli temàtic corresponent. (2,5 punts)
3. Expliqueu, amb poques paraules, els conceptes "liberal/liberalisme" i "reaccionari". (2 punts)
4. a) Exposeu els motius i les conseqüències de la primera guerra carlina, així com el desenvolupament i la cronologia del conflicte. Utilitzeu per a això els textos que s'han de comentar (2,5 punts). b) Relacioneu aquella contesa amb altres conflictes semblants, destacant el paper de l'exèrcit a l'Espanya contemporània. (2 punts)

PRIMERA OPCIO

Document 1

"El partit liberal fèrtil en traïcions i intrigues, quan intenta mesurar les seues armes amb les dels lleials defensors del nostre rei Carles V (Q.D.G.), ha pogut aconseguir a Navarra i províncies basques l'efímer triomf de comprar el vil Maroto i uns quants éssers menyspreables i d'ànima tan baixa com la seua, havent resultat de la traïció gran i avantatge per a la causa del rei, que ha descobert els homes pèrfids i venals que abrigava al seu si; i llançats d'ell per sempre seran el menyspreu d'aquells en els braços de qui s'han llançat covardament.

[...] Eterna ignomínia cobrirà els indignes espanyols que amb descarada imprudència, i a una amb els seus enemics, han treballat per més de dos anys per inutilitzar la noble sang que amb envejable glòria ha vessat la fidelitat als camps bascos-navarresos. Si entre vosaltres circularen les paraules verinoses de la pau i fraternitat, abomineu d'aquestes i aviseu-me. No hi ha una altra pau que la que ens donarà el nostre estimat rei Carles V, mai més il·lustre que quan apareix més desgraciat. Voluntaris! Em coneixeu i vos conec: barallaré sempre com a general i com a soldat.

Visca la Religió, Visca el Rei absolut
Morella, octubre de 1839".

Ramón Cabrera, *Proclama del General Cabrera als habitants i a l'Exèrcit dels Regnes d'Aragó, València i Múrcia*, 1839.

Document 2

"El carlisme és un moviment sociopolític de caràcter antiliberal i antirevolucionari, sorgit en les acaballes de l'Antic Règim [...]. La qüestió dinàstica, que va enfrontar els partidaris d'Isabel II i els del seu oncle Carles Maria Isidre, no aconsegueix explicar per si sola el naixement i la prolongada vida del carlisme. [...] La causa carlina expressava el manteniment de la tradició i el combat amb el liberalisme i tot allò que aquest significava i comportava, tant en la realitat com a nivell abstracte. Déu, Pàtria i Rei, amb l'afegit tardà de Furs –sempre en l'estricta sentit de llibertats tradicionals, que exclou qualsevol lectura en clau autonomista o nacionalista– constituïen els pilars sobre els quals s'alçava un ideari que contenia un notable grau d'inconcreció. Aquesta circumstància va facilitar la coexistència a l'interior del carlisme de sectors socials heterogenis i d'opcions distintes, unides enfront d'altres opcions considerades com a enemigues i, doncs, amenaçadores. El moviment va destacar per la seua elasticitat, convertint-se en el nucli de diverses amalgames contrarevolucionàries formades en les dècades centrals del segle XIX i durant els anys de la Segona República (1931-1939)".

Jordi Canal, "Carlismo y contrarevolución", *La Aventura de la Historia*, núm. 77 (2005).

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013

CONVOCATORIA: JULIO 2013

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREM DE L'EXAMEN

1. Descriviu el tipus de fonts utilitzades en els textos. (1 punt)
2. Identifiqueu les idees principals dels textos, situant-les en el seu context històric i el nucli temàtic corresponent. (2,5 punts)
3. Expliqueu els conceptes "colp d'estat" i "directori militar". (2 punts)
4. a) Expliqueu les causes del colp d'estat i la reorganització política posterior (2,5 punts). b) Compareu aquest colp amb altres motins militars anteriors i posteriors. (2 punts)

SEGONA OPCIO

Document 1

"Espanyols, ha arribat per a nosaltres el moment més temut que esperat (perquè haguérem volgut viure sempre en la legalitat i que aquesta regira sense interrupció la vida espanyola) de recollir les ànsies, d'atendre el clamorós requeriment de quants estimant la Pàtria no veuen per a ella una altra salvació que llibertar-la dels professionals de la política, dels que per una o altra raó ens ofereixen el quadre de desgràcies i immoralitats que van començar l'any 98 i amenacen Espanya amb un pròxim fi tràgic i deshonorós [...].

Doncs bé, ara demanarem totes les responsabilitats i governarem nosaltres o homes civils que representen la nostra moral i doctrina. Ja hi ha prou de rebel·lies manses, que, sense posar remei a res, danyen tant i més la disciplina que està robusta i viril que ens llancem per Espanya i pel Rei [...].

No hem de justificar el nostre acte, que el poble sa demanda i imposa. Assassinats de prelats, exgovernadors, agents de l'autoritat, patrons, capatassos i obrers; audaços i impunes atracaments; depreciació de la moneda; xeflis de milions de despeses reservades; sospitosa política aranzelària [...] perquè qui la maneja fa gala de descarada immoralitat; rèptils intrigues polítiques prenent per pretext la tragèdia del Marroc; incertesa davant aquest gravíssim problema nacional; indisciplina social, que fa al treball ineficax i nul, precària i ruïnosa la producció agrària i industrial; impune propaganda comunista; impietat i incultura; justícia influïda per la política; descarada propaganda separatista [...]."

Manifest del Colp d'Estat, 13 de setembre de 1923.

Document 2

"Resulta, per tant, precís començar per referir-se a la situació existent a Espanya en el moment del colp d'estat de Primo de Rivera. Amb això entrem ja en una qüestió que ha sigut objecte de polèmiques entre els historiadors: la de fins a quin punt quan va arribar al poder Primo de Rivera va interrompre una evolució que s'estava produint en sentit liberal i reformista (en paraules de Raymond Carr, el dictador "va estrangular un xiquet de bolquers"; judicis semblants poden trobar-se en Shlomo Ben Ami) o, al contrari, no va fer sinó desplaçar del poder una solució que s'havia arrambat a si mateixa als mesos en què havia ocupat el poder sense engendrar, d'altra banda, cap esperança. Encara que la primera opinió haja comptat amb el suport d'eminents historiadors, la veritat és que en els últims temps s'ha produït ja un consens entre els especialistes a favor de la segona interpretació".

Javier Tusell: "La conspiració i el colp d'estat de Primo de Rivera (setembre 1923)", en *Working Papers/Estudios*. Institut Juan March, Centre d'Estudis Avançats en Ciències Socials, abril de 1991.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013

CONVOCATORIA: JULIO 2013

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREMO DEL EXAMEN

1. Describe el tipo de fuentes utilizadas. (1 punto)
2. Identifica las ideas principales de los textos, situándolas en su contexto histórico y en el núcleo temático correspondiente. (2,5 puntos)
3. Explica, a grandes rasgos, los conceptos "liberal/liberalismo" y "reaccionario". (2 puntos)
4. a) Expón los motivos y las consecuencias de la primera guerra carlista, así como el desarrollo y la cronología del conflicto. Utiliza para ello los textos a comentar (2,5 puntos). b) Relaciona esa contienda con otros conflictos semejantes, destacando el papel del ejército en la España contemporánea. (2 puntos)

PRIMERA OPCIÓN

Documento 1

"El partido liberal fértil en traiciones e intrigas, cuando trata de medir sus armas con las de los leales defensores de nuestro Rey Carlos V (Q.D.G.), ha podido lograr en Navarra y Provincias vascongadas el efímero triunfo de comprar al vil Maroto y unos cuantos seres despreciables y de alma tan baja como la suya, habiendo resultado de la traición grande y ventaja para la causa del rey, que ha descubierto los hombres pérfidos y venales que abrigaba en su seno; y arrojados de él para siempre van a ser el desprecio de aquellos en cuyos brazos se han lanzado cobardemente.

[...] Eterna ignominia cubrirá á los indignos españoles que con descarada imprudencia, y a una con sus enemigos, han trabajado por mas de dos años para inutilizar la noble sangre que con envidiable gloria ha derramado la fidelidad en los campos vascos-navarros. Si entre vosotros circulasen las palabras venenosas de la paz y fraternidad, abominad de ellas y avisadme. No hay otra paz que la que nos dará nuestro amado rey Carlos V, nunca más ilustre que cuando aparece mas desgraciado. ¡Voluntarios! me conocéis y os conozco: pelearé siempre como general y como soldado.

Viva la Religión, Viva el Rey absoluto
Morella, Octubre de 1839".

Ramón Cabrera, *Proclama del General Cabrera a los habitantes y al Ejército de los Reynos de Aragón, Valencia y Murcia*, 1839.

Documento 2

"El carlismo es un movimiento sociopolítico de carácter antiliberal y antirrevolucionario, surgido en las postrimerías del Antiguo Régimen [...]. La cuestión dinástica, que enfrentó a los partidarios de Isabel II y a los de su tío Carlos María Isidro, no alcanza a explicar por sí sola el nacimiento y la prolongada vida del carlismo. [...] La causa carlista expresaba el mantenimiento de la tradición y el combate con el liberalismo y todo aquello que éste significaba y comportaba, tanto en la realidad como a nivel abstracto. Dios, Patria y Rey, con el añadido tardío de Fueros –siempre en el estricto sentido de libertades tradicionales, que excluye cualquier lectura en clave autonomista o nacionalista– constituían los pilares sobre los que se alzaba un ideario que contenía un notable grado de inconcreción. Esta circunstancia facilitó la coexistencia en el interior del carlismo de sectores sociales heterogéneos y de opciones distintas, unidas frente a otras opciones consideradas como enemigas y, pues, amenazantes. El movimiento destacó por su elasticidad, convirtiéndose en el núcleo de diversas amalgamas contrarrevolucionarias formadas en las décadas centrales del siglo XIX y durante los años de la Segunda República (1931-1939)".

Jordi Canal, "Carlismo y contrarrevolución", *La Aventura de la Historia*, núm. 77 (2005).

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013

CONVOCATORIA: JULIO 2013

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREMO DEL EXAMEN

1. Describe el tipo de fuentes utilizadas en los textos. (1 punto)
2. Identifica las ideas principales de los textos, situándolas en su contexto histórico y el núcleo temático correspondiente. (2,5 puntos)
3. Explica los conceptos "golpe de Estado" y "directorio militar". (2 puntos)
4. a) Explica las causas del golpe de Estado y la reorganización política posterior (2,5 puntos). b) Compara este golpe con otras asonadas militares anteriores y posteriores. (2 puntos)

SEGUNDA OPCIÓN

Documento 1

"Españoles: Ha llegado para nosotros el momento más temido que esperado (porque hubiéramos querido vivir siempre en la legalidad y que ella rigiera sin interrupción la vida española) de recoger las ansias, de atender el clamoroso requerimiento de cuantos amando la Patria no ven para ella otra salvación que libertarla de los profesionales de la política, de los que por una u otra razón nos ofrecen el cuadro de desdichas e inmoralidades que empezaron el año 98 y amenazan a España con un próximo fin trágico y deshonroso [...].

Pues bien, ahora vamos a recabar todas las responsabilidades y a gobernar nosotros u hombres civiles que representen nuestra moral y doctrina. Basta ya de rebeldías mansas, que, sin poner remedio a nada, dañan tanto y más a la disciplina que está recia y viril a que nos lancemos por España y por el Rey [...].

No tenemos que justificar nuestro acto, que el pueblo sano demanda e impone. Asesinatos de prelados, ex gobernadores, agentes de la autoridad, patronos, capataces y obreros; audaces e impunes atracos; depreciación de la moneda; francachela de millones de gastos reservados; sospechosa política arancelaria [...] porque quien la maneja hace alarde de descocada inmoralidad; rastreras intrigas políticas tomando por pretexto la tragedia de Marruecos; incertidumbre ante este gravísimo problema nacional; indisciplina social, que hace al trabajo ineficaz y nulo, precaria y ruinosa la producción agraria e industrial; impune propaganda comunista; impiedad e incultura; justicia influida por la política; descarada propaganda separatista [...]."

Manifiesto del Golpe de Estado, 13 de septiembre de 1923.

Documento 2

"Resulta, por tanto, preciso empezar por referirse a la situación existente en España en el momento del golpe de Estado de Primo de Rivera. Con ello entramos ya en una cuestión que ha sido objeto de polémicas entre los historiadores: la de hasta qué punto cuando llegó al poder Primo de Rivera interrumpió una evolución que se estaba produciendo en sentido liberal y reformista (en palabras de Raymond Carr, el dictador "estranguló a un recién nacido"; juicios semejantes pueden encontrarse en Shlomo Ben Ami) o, por el contrario, no hizo sino desplazar del poder a una solución que se había arrumbado a sí misma en los meses en que había ocupado el poder sin engendrar, por otra parte, ninguna esperanza. Aunque la primera opinión haya contado con el apoyo de eminentes historiadores, lo cierto es que en los últimos tiempos se ha producido ya un consenso entre los especialistas a favor de la segunda interpretación".

Javier Tusell: "La conspiración y el golpe de Estado de Primo de Rivera (septiembre 1923)", en Working Papers/Estudios. Instituto Juan March, Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales, abril de 1991.